USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyň: **a) R. B, b) nezl. A. N.,** zastoupena žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, obě zastoupeny Mgr. et Mgr. Václavem Klepšem, advokátem se sídlem Varšavská 714/38, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2019, č. j. OAM-550/ZA-ZA11-P10-2016, v řízení o kasačních stížnostech žalobkyň a) a b) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2021, č. j. 16 Az 7/2019 - 49,

takto:

I. Kasační stížnosti **se odmítají** pro nepřijatelnost.

II. Žalobkyně a) a b) **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasačních stížnostech.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 1. 2019, č. j. OAM-550/ZA-ZA11-P10-2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), nebyla žalobkyním a) a b) udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Proti tomuto rozhodnutí podaly žalobkyně a) a b) žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jíž se domáhaly jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Poukazovaly především na jejich vazbu na N. N. [manžela žalobkyně a) a otce žalobkyně b) uzbecké národnosti], kterého má pronásledovat tajná služba Kyrgyzstánu a Kazachstánu spolupracující s uzbeckou policií; má mu hrozit zatčení a smrt.

[3] Městský soud rozsudkem ze dne 27. 5. 2021, č. j. 16 Az 7/2019 - 49 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Předně nepřisvědčil námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu. K tvrzené diskriminaci Uzbeků v zemi původu žalobkyň uvedl, že tyto nic takového ve správním řízení netvrdily; z výpovědi manžela žalobkyně a) naopak plyne, že v Kyrgyzstánu potíže neměl. Pouze ve skutečnosti, že žalobkyni a) přišlo

předvolání k výslechu na státním zastupitelství v nezjištěné věci (z nějž ani nevyplývá, v jakém procesním postavení má být slyšena), nelze shledat azylově relevantní důvod. Žalobkyně nebyly ve vlasti nikdy politicky aktivní, nebyly členkami žádné politické strany, své názory nijak neprojevovaly, v zemi původu neměly žádné obtíže. Ani manžel žalobkyně a) není politicky aktivní, svůj názor projevil pouze jednorázově před 14 lety na demonstraci proti bývalému prezidentu, kde byl toliko jako jeden z davu; proti současné vládě a prezidentovi nijak nevystupoval. Tvrzení žalobkyně a), že jejího manžela hledala tajná služba, vyvrátil on sám; stejně tak nepotvrdil, že mučili jeho otce, a k zadržení svého synovce uvedl, že převážel drogy. Soud shledal nedůvodnými také námitky, že za nezletilou podala žádost o mezinárodní ochranu pouze sama žalobkyně a) bez souhlasu druhého rodiče; dále že žalovaný nerozhodl o žádosti žalobkyně b) samostatným výrokem či že správní orgán nevyslechl (šestiletou) žalobkyni b). Městský soud uvedl, že v řízení o azylu se nezkoumá nejlepší zájem dítěte, neboť ten se posuzuje ve vztahu k přiměřenosti správního vyhoštění. Žalovaný nepochybil, když žalobkyním neudělil humanitární azyl. Soud provedl důkaz listinou *Kyrgyzstán: Doporučení pro cestovatele*; neplyne z něj, že by přes hranice Kyrgyzstánu s Uzbekistánem nebylo možné přejít přes oficiální hraniční přechody, navíc situace se s nástupem nového uzbeckého prezidenta zlepšuje. Česká republika není pro žalobkyně jediným místem, kde mohou realizovat rodinný život (krom země původu tak mohou činit v Uzbekistánu). Soud uzavřel, že vycestování žalobkyň nebude představovat takový zásah do jejich života, aby znamenal porušení čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále jen „Úmluva“).

II. Kasační stížnosti žalobkyň a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu podaly žalobkyně a) a b) [společně dále též „stěžovatelky“] kasační stížnosti, ve kterých jej navrhly zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Namítají, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 Azs 166/2016 – 28, neplyne jednoznačný závěr, že v azylovém řízení se nezohledňuje zájem dítěte. Ten totiž nelze vyčlenit pouze do jednoho řízení a v ostatních jej přehlížet; poukazují na rozsudek NSS ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 – 32. Stěžovatelce a) dále není zřejmé, jakou má ona kvalifikaci k tomu, aby hodnotila obsah kyrgyzského úředního dokumentu ukládajícího jí povinnost v rámci trestního řízení (z nějž nelze seznat, v jaké pozici byla předvolána k výslechu); brojí též proti neprovedení důkazu kyrgyzským zákonem o státním zastupitelství. Sama skutečnost, že byla předvolána na prokuraturu, již vytváří zásadní obavu, která je azylově relevantní; indicie, že by jí na základě předvolání hrozila vážná újma, vyplývá z informací o zemi původu. Nesouhlasí s představou, že žadatel o azyl bude znát mechanismus útlaku ze strany státních orgánů; stěžovatelce a) proto nemělo být vytýkáno, že nezná důvody, proč se jí nepodařilo získat doklady k vycestování. Stěžovatelky pak brojí též proti argumentu, že mohou realizovat svůj rodinný život v Uzbekistánu, aniž soud zjišťoval stav v dané zemi. Neztotožňují se ani s konstatováním, že nemají v České republice žádné vazby; čtyřletý pobyt v určité zemi dle nich s sebou zcela přirozeně přináší vytvoření vazeb.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasačním stížnostem uvádí, že vznesené námitky jsou obdobné jako v žalobě; s nimi se přitom již dostatečně vypořádal městský soud. Poukazuje na usnesení NSS ze dne 22. 9. 2016, č. j. 6 Azs 167/2016 - 31, dle nějž pokud byl rodinný život založen v době, kdy dotčené osoby věděly, že jejich imigrační status jej činí

od počátku nejistý, bude neudělení mezinárodní ochrany pouze výjimečně nepřiměřeným zásahem do jejich soukromého a rodinného života. Stěžovatelka a) je navíc dospělá, svéprávná, práceschopná osoba, která může realizovat svůj pracovní i rodinný život nejen v České republice, ale i ve své vlasti; ostatně čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu cizinců ohledně země jejich společného pobytu. Stěžovatelka a) nadto uvedla, že do země původu se odmítá vrátit také z ekonomických důvodů.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnosti byly podány včas, osobami oprávněnými, proti rozhodnutí, vůči němuž jsou přípustné ve smyslu § 102 s. ř. s., stěžovatelky jsou v řízení zastoupeny advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížností dle § 106 s. ř. s.

[7] Před zahájením meritorního přezkumu se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasačních stížností. Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění účinném od 1. 4. 2021 (dále jen „s. ř. s.“), NSS odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Kasační soud se vymezením pojmu *„podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“* již zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 13. 10. 2015 do 31. 3. 2021 (viz usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou s. ř. s. provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu NSS posuzuje přijatelnost kasační stížnosti; tato změna však nezakládá žádný rozumný důvod měnit nastavená kritéria posuzování přijatelnosti kasačních stížností (srov. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 – 28).

[9] Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, bod [52]), jež pramení ze závěrů usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou NSS řešeny, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je dána potřeba učinit judikaturní odklon, 4) v napadeném rozsudku bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] Kasační stížnosti jsou nepřijatelné.

[11] Nejvyšší správní soud předně poukazuje na to, že stěžovatelky v kasačních stížnostech samy explicitně nepředestřely žádné důvody týkající se jejich přijatelnosti; ty

přitom zdejšímu soudu nejsou patrné ani z jejich kasačních tvrzení ve spojení s obsahem správního spisu a spisu krajského soudu.

[12] Stěžovatelkami namítanou problematikou zohledňování zájmu dítěte v řízení o mezinárodní ochraně se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval. Vyslovil, že *„jakkoli je zájem dítěte dle čl. 3 citované Úmluvy předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí a státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, jsou povinny zajistit, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli (čl. 9 Úmluvy), nelze tyto principy samy o sobě podřadit pod další, nad rámec zákonem o azylu stanovené důvody pro udělení mezinárodní ochrany a správní soud nemá žádnou zákonnou možnost zrušit žalobou napadené rozhodnutí s odvoláním na výše uvedené principy“* (srov. rozsudek NSS ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57; dále např. ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Azs 67/2018 – 29). Opakovaně též konstatoval, že *„nelze přisvědčit (...), že v řízení o azylu se zkoumá nejlepší zájem dítěte. Nejlepší zájem dítěte se totiž zkoumá (posuzuje) ve vztahu k přiměřenosti správního vyhoštění stěžovatelky (či obecně v pobytových otázkách a s tím souvisejících řízeních). Tato otázka v azylovém řízení z povahy věci, dle ustálené judikatury, nenachází své místo“* (srov. usnesení NSS ze dne 27. 9. 2016, č. j. 6 Azs 166/2016 - 28, ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 – 32, ze dne 4. 11. 2020, č. j. 1 Azs 273/2020 - 24, ze dne 7. 6. 2021, č. j. 1 Azs 76/2021 – 41, či ze dne 23. 6. 2021, č. j. 1 Azs 103/2021 - 27). Pokud se jedná o respektování práva na rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Úmluvy, nelze jej chápat jako neomezený závazek státu akceptovat volbu cizince ohledně země společného pobytu s rodinou (srov. usnesení NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 163/2019 – 44). Za zcela výjimečných okolností by zásah do soukromého a rodinného života mohl být důvodem pro udělení doplňkové ochrany (srov. usnesení NSS ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 As 84/2015 - 24), o takový případ však nepůjde, může-li cizinec a jeho rodina vést svůj soukromý a rodinný život v jiné zemi, například v domovském státě (srov. usnesení NSS ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 - 25), nebo má-li možnost legalizovat svůj pobyt podle zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 5. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010 - 57, či usnesení NSS ze dne 21. 4. 2010, č. j. 9 Azs 3/2010 - 62).

[13] Stěžovatelky dále v kasačních stížnostech namítají, že krajský soud aproboval žalovaným nedostatečně zjištěný skutkový stav věci. I otázkou zjišťování skutkového stavu v řízení o mezinárodní ochraně se však opakovaně zabývala judikatura zdejšího soudu (srov. např. rozhodnutí NSS ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 48, ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004 - 63, ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004 - 42, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008 – 66). Nejvyšší správní soud konstatuje, že praktická aplikace výše odkazovaných judikaturních závěrů v konkrétním případě stěžovatelek nepřesahuje jejich vlastní zájmy, neboť se týká toliko jednotlivé věci.

[14] Zásadní pochybení městského soudu pak nelze spatřovat ani ve ztotožnění se se stěžejním názorem žalovaného, že pouze sama skutečnost, že stěžovatelka a) byla předvolána na kyrgyzské státní zastupitelství k výslechu, aniž by bylo zřejmé, o jaké (proti komu vedené) řízení se jedná a v jakém procesním postavení v něm má svědčit, nepředstavuje hrozbu vážné újmy, a tedy azylově relevantní důvod.

[15] Relevanci z hlediska přijatelnosti kasačních stížností pak nemají ani další výtky stěžovatelek týkající se toliko jejich individuální věci (neprovedení důkazu kyrgyzským zákonem o státním zastupitelství, posouzení neznalosti důvodů pro nezískání dokladů k vycestování).

[16] Nejvyšší správní soud poukazuje konečně na to, že ani N. N. [manželu žalobkyně a) a otci žalobkyně b), od nějž odvozují své azylové důvody] nebyla mezinárodní ochrana udělena rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 1. 2019 č. j. OAM-551/ZA-ZA11-P10-2016. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl městský soud rozsudkem ze dne 27. 5. 2021, č. j. 16 Az 8/2019 – 53; kasační stížnost proti danému rozsudku Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost usnesením ze dne 17. 2. 2022, č. j. 7 Azs 214/2021 – 72.

[17] Lze tedy uzavřít, že městský soud se v projednávané věci nedopustil žádného zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelek; respektoval judikaturu, od níž se sám Nejvyšší správní soud nehodlá jakkoli odchýlit. Při přezkoumávání skutkového stavu se nedopustil chyb, které by svojí povahou stály proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení; stejně tak napadený rozsudek nevykazuje žádné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí, natož pak nedostatky závažné.

[18] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že samotná snaha stěžovatelek o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (viz např. rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94, nebo ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[19] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnosti svým významem podstatně nepřesahují vlastní zájmy stěžovatelek; odmítl je proto podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelné.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnosti odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, či ze dne 25. 8. 2021, č. j. 1 Azs 119/2021 – 55). Stěžovatelky v řízení nebyly úspěšné, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. února 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu